

Akkoord van Utrecht (Herijking EHS)

Partijen:

- De Provincie Utrecht, vertegenwoordigd door de heer R.W. Krol, gedeputeerde voor Ruimtelijke Ontwikkeling, Landelijk Gebied en natuur, hierna te noemen de provincie;
- Natuur en Milieufederatie Utrecht, vertegenwoordigd door de heer J. Hogenboom, directeur;
- Vereniging Natuurmonumenten, vertegenwoordigd door de heer K.J. Provoost, regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht;
- Staatsbosbeheer, vertegenwoordigd door mevrouw A.M. Roessen, regiodirecteur Staatsbosbeheer West;
- Stichting Het Utrechts Landschap, vertegenwoordigd door de heer M.J. Glastra, directeur;
- Utrechts Particulier Grondbezit, vertegenwoordigd door de heer J.A.N. Patijn, voorzitter;
- LTO-Noord, vertegenwoordigd door de heer H. Veldhuizen, voorzitter provinciaal bestuur Utrecht;
- De Agrarische Natuurverenigingen in Utrecht, vertegenwoordigd door mevrouw J. van Miltenburg, beleidsadviseur Utrechtse Agrarische Natuurverenigingen van Veelzijdig Boerenland
- Stichting Landschap Erfgoed Utrecht, vertegenwoordigd door de heer F. ter Maten, directeur;
- Reconstructiecommissie Gelderse Vallei/Utrecht-Oost, vertegenwoordigd door de heer J.T. Wolleswinkel, voorzitter

Hierna gezamenlijk te noemen de Partijen¹.

Overwegingen:

1. In het Regeerakkoord 2010 is een herijking aangekondigd van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die volgens het Regeerakkoord in 2018 moet zijn gerealiseerd. Uit de financiële bijlage bij het Regeerakkoord blijkt dat fors minder rijksmiddelen beschikbaar zullen komen. Het Rijk en de provincies hebben afgesproken, dat de provincies voor de herijkte EHS in hun provincie een voorstel aan het Rijk doen. Het Akkoord van Utrecht is een afsprakenkader tussen Partijen over de gezamenlijke inzet bij de realisatie van de EHS in Utrecht. Voor de provincie dient het daarmee mede als inbreng in de onderhandelingen met het Rijk over de realisering van de (EHS). Het Akkoord bevat geen juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen voor Partijen.
2. Partijen hebben de gezamenlijke ambitie om in Utrecht de biodiversiteit te versterken, om ruimte te bieden voor een gezonde ontwikkeling van de landbouw en om ons waardevolle cultuurlandschap te behouden en versterken.
Partijen zien de EHS als een belangrijk instrument om de biodiversiteit in de provincie in stand te houden en te versterken. Daarom wensen ze de EHS te realiseren als een duurzaam functionerend, samenhangend systeem, waarvoor het beheer op lange termijn gegarandeerd wordt. Ze hechten veel waarde aan het behoud van de biodiversiteit in Utrecht; in het bijzonder van de waarden waarvoor Utrecht een nationale of internationale verplichting heeft. Daarnaast achten zij de EHS nodig voor het creëren en in stand houden van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en om de inwoners van de provincie in staat te stellen de natuur te beleven in hun directe omgeving.
Tenslotte zien Partijen ook dat de EHS in belangrijke mate bijdraagt aan de economie van de regio, door de verhoging van de kwaliteit van de woonomgeving en de positieve bijdrage aan het vestigingsklimaat voor bedrijven.
Partijen zijn van mening dat er voor het behoud van de biodiversiteit in de provincie Utrecht meer nodig is dan de realisatie van EHS in de volgens het voorstel aan het Rijk tot 2018 aan te wijzen gebieden.
Anderzijds constateren Partijen ook dat behoud en ontwikkeling van de landbouwsector van belang is voor het Utrechtse landelijke gebied en dat een vitale landbouwsector positief bijdraagt aan de

¹ NB: bij diverse afspraken moeten naast de maatschappelijke partijen (partijen bij het Akkoord van Utrecht) ook de gebiedscommissies betrokken blijven.

economie van de regio, de kwaliteit van de leefomgeving en de instandhouding van het landelijk gebied. Partijen hebben de gezamenlijke ambitie en zien daarvoor ook goede kansen om met dit Akkoord van Utrecht te voorzien in ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel natuur als voor landbouw.

Partijen maken daarom in dit Akkoord afspraken over nieuwe begrenzings van de EHS, mede gericht op versterking van de landbouwstructuur in daarvoor bedoelde gebieden.

Dit Akkoord bevat geen afspraken over de middelen die beschikbaar zijn voor het natuurbeheer.

Partijen achten het wel van groot belang dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn en blijven om de bestaande en nog te realiseren EHS duurzaam en adequaat te beheren.

Afspraken:

1. De herijkte opgave

- a. Partijen spreken af en verplichten zich om zich in te zullen spannen om in de periode tot eind 2018 in de gebieden met een totale omvang van ca 1500 ha, die in bijlage 1 als “EHS 2018” zijn vermeld en op de bij dit akkoord behorende kaart² als zodanig zijn aangegeven, het daarbij in ha’s aangegeven oppervlak als EHS-nieuwe natuur te zullen realiseren. Deze gebieden worden in de ontwerp-Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (hierna: ontwerp-PRS) aangeduid als onderdeel van de EHS en worden in het ontwerp-Natuurbeheerplan (hierna: ontwerp-NBP) in de begrenzings- en ambitiekaart opgenomen;
- b. Gebieden, met een totale omvang van ca. 1500 ha, die partijen van minder belang achten voor het functioneren van de EHS worden ontgrensd. Deze te ontgrenzen gebieden zijn in bijlage 1 als “te ontgrenzen EHS” (geen nieuwe natuur) vermeld en op de bij dit akkoord behorende kaart als zodanig aangegeven. De 742 hectare nieuwe natuur, die de provincie nog niet heeft begrensd, maakt ook onderdeel uit van de 1500 hectare die wordt ontgrensd. Deze gebieden krijgen in de ontwerp-PRS geen aanduiding als EHS. In het ontwerp-NBP worden deze gebieden uit de begrenzings- en ambitiekaart verwijderd.
- c. De overige gebieden (ca. 3000 ha) die nu in de EHS liggen worden in een ‘groene contour’ gelegd. Deze groene contour is van belang voor een goed functionerende EHS. Partijen hebben de ambitie om in deze groene contour EHS te realiseren op vrijwillige basis, door de inzet van aanvullende arrangementen of aanvullende financiering. Onderdelen van deze groene contour worden onderdeel van de EHS, op het moment dat hier daadwerkelijke realisatie van natuur heeft plaatsgevonden. Deze gebieden zijn in bijlage 1 als “groene contour” vermeld en op de bij dit akkoord behorende kaart als zodanig binnen de “groene contour” aangegeven. Voor de gebieden in deze groene contour gelden geen aanvullende planologische beperkingen (inclusief doorwerking in peilbesluiten) voor de landbouw. Grote onomkeerbare ontwikkelingen, die de realisatie van EHS onmogelijk maken, zijn binnen deze groene contour niet mogelijk. In de ontwerp-PRS zal tevens aandacht besteed worden aan de ontwikkelmogelijkheden van bestaande landgoederen. De groene contour wordt in de ontwerp-PRS opgenomen als een apart object. De gebieden in de groene contour zullen daarnaast worden verwijderd uit de begrenzings- en ambitiekaart in het ontwerp-Natuurbeheerplan. De ambitie voor deze gebieden zal op een separate kaart bij het ontwerp-Natuurbeheerplan worden aangegeven, welke nu geen mogelijkheden voor SNL-subsidie zal bieden.

² De kaart is gebaseerd op de kaart in het Natuurbeheerplan en de Natuurmeting op kaart voor het jaar 2010 (NOK2010). Ten behoeve van de Structuurvisie is een nadere detaillering van deze kaart op perceelsniveau nodig. Ook de partijen in het Akkoord hebben behoefte aan een nadere detaillering van de kaart. Daarnaast is actualisatie van de onderliggende data nodig, bijvoorbeeld omdat de realisatie die in 2010 heeft plaatsgevonden ontbreekt in NOK2010.

Voor zo’n bijstelling is veel detailinformatie nodig, waarover meerdere partijen moeten worden geraadpleegd. Ook informatie die de partijen beschikbaar hebben over de essentiële percelen voor verdrogingsbestrijding worden bij die detaillering gebruikt.

Partijen beschouwen de bij dit akkoord gevoegde kaart als een kaart met beperkte status: een goede indicatie waar de in bijlage 1 bedoelde gebieden liggen en daarmee basis voor de uitwerking in PRS en Natuurbeheerplan.

Onderdelen van deze groene contour worden (weer) onderdeel van de EHS, op het moment dat hier daadwerkelijke realisatie van natuur heeft plaatsgevonden; dan wordt ook het daarbij behorende instrumentarium van kracht.

- d. Voor de realisatie van EHS in het Binnenveld hebben partijen afgesproken binnen de 1500 ha EHS 10 ha + p.m. te reserveren. Over de uiteindelijke omvang van de in het Binnenveld te realiseren areaal EHS wordt een gewogen besluit voorbereid door de Stuurgroep Binnenveld met inachtneming van wettelijke kaders. Als het op grond van het besluit van de stuurgroep in Binnenveld te realiseren areaal groter is dan 10 ha, zal het meerdere in mindering gebracht worden op andere gebieden in de EHS, waarbij de totale omvang van de nog te realiseren EHS nieuwe natuur op 1500 ha gehandhaafd blijft. Partijen overleggen dan onder regie van provincie met elkaar om tot overeenstemming te komen over de benodigde aanpassing van de hectare-tabel. Als partijen geen overeenstemming kunnen bereiken, beslist de provincie op welke gebieden de voor Binnenveld benodigde extra ha's in mindering worden gebracht.

2. Realisatie

- a. Voor de totale opgave ("EHS 2018" en "groene contour") werkt de provincie een realisatiestrategie uit in overleg met de ondertekenende partijen en de gebiedscommissies.

De volgende onderdelen maken in ieder geval onderdeel uit van de realisatie van de "EHS 2018":

- o (verbetering van) de instrumenten om tot realisatie van de EHS in 2018 te komen (verwerving en inrichting resp. realisatie door derden via particulier en/of agrarisch natuurbeheer);
- o koopplicht en volledige schadeloosstelling;
- o (verbetering van de) kwaliteit van gebieden;
- o de inzet van ruilgrond.

In de realisatiestrategie zal de provincie voorts aandacht besteden aan:

- o het ontwikkelen van arrangementen voor realisatie van nieuwe natuur, voor agrarisch natuurbeheer, groenblauwe diensten binnen de groene contour;
- o in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie op te nemen regels over natuurcompensatie;
- o mogelijkheden om inrichtings- en (vooral) structurele beheerskosten te beperken;
- o onderzoeken mogelijkheden verduurzaming van Agrarisch Natuurbeheer;
- o inzet van landbouwstructuurversterking, mede om win-win-situaties te creëren door combinatie daarvan met EHS.

De provincie werkt aan een realisatie van alle opgaven in het landelijke gebied. Deze realisatiestrategie betreft naast de realisatie van de EHS (incl. inrichting en beheer) ook andere opgaven in de Agenda Vitaal Platteland en wordt daarom ontwikkeld in het kader van de herijking van die agenda.

- b. Partijen evalueren jaarlijks de voortgang van de realisatie van de "EHS 2018" (en van gebieden in "groene contour") en bezien daarbij of er aanleiding is om de bij dit akkoord behorende tabel (bijlage 1) en kaart en het daarbij in ha's aangegeven oppervlak als EHS aan te passen. Aanleidingen kunnen onder meer zijn gelegen in problemen bij de realisatie van gebieden in de EHS 2018. Bij zo'n aanpassing kunnen betreffende gebieden, of delen ervan, een andere aanduiding in bijlage 1 en op de bij dit akkoord horende kaart krijgen, met dien verstande, dat de totale omvang van de gebieden, die als "EHS 2018" zijn aangegeven, ongewijzigd blijft. De gebiedscommissies worden bij de evaluatie en de eventuele aanpassing van tabel en kaart betrokken.

3. Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Provinciaal Natuurbeheersplan

- a. Gedeputeerde Staten ("GS") leggen in het ontwerp voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en in het ontwerp-Natuurbeheerplan de herijkte EHS en de groene contour vast alsmede de kaders voor het ruimtelijke instrumentarium, waarmee natuur in de groene contour gerealiseerd kan worden. De nog te realiseren oppervlakte nieuwe natuur binnen de EHS wordt in omvang beperkt, op basis van de in bijlage 1 en op de bij dit akkoord horende kaart opgenomen restanttaakstellingen en de onder "De herijkte opgave" gemaakte afspraken;
- b. Bij de uitwerking van de bij dit akkoord horende tabel (bijlage 1) en kaart ten behoeve van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie kan, bij gebleken overeenstemming daarover in de

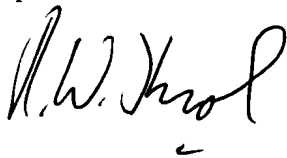
- gebiedscommissie, binnen het werkgebied van die gebiedscommissie een beperkt aantal ha's worden uitgewisseld tussen gebieden met de aanduiding "groene contour" en gebieden met de aanduiding "te ontgrenzen EHS", met dien verstande, dat de totale omvang van de gebieden met die aanduidingen binnen het werkgebied van die gebiedscommissie ongewijzigd blijft.
- c. GS stemmen de concrete begrenzing van gebieden in de nabijheid van de provinciegrenzen af met de colleges van GS van Noord-Holland, Zuid-Holland resp. Gelderland.

4. Overige afspraken

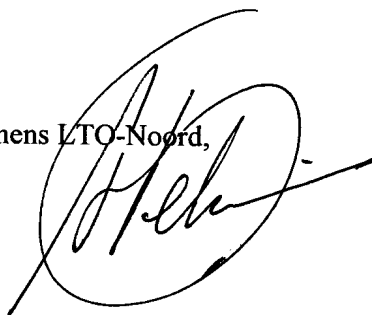
- a. Dit akkoord heeft geen betrekking op de ontwikkeling van projecten in het kader van Recreatie om de Stad ("RodS"). In een afzonderlijke herijking van de RodS-opgave maken bij de realisatie van RodS betrokken partijen nadere afspraken over de wijze waarop bij de uitwerking van de herijkte EHS invulling gegeven kan worden aan de recreatiebehoefte van de inwoners van de provincie;
- b. De provincie spant zich in om de afspraken inzake de opgave "EHS nieuwe natuur 2018" vast te leggen in de met het Rijk over de herijking van de EHS te maken afspraken. Indien het niet mogelijk blijkt om tot passende afspraken te komen treden Partijen in overleg met als inzet om, ondanks tekorten in de van het Rijk verkregen financiering, toch ca 1500 ha EHS nieuwe natuur, overeenkomstig de afspraken onder "herijkte opgave" te realiseren en daarvoor budget te vinden. Daartoe zullen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten vragen om een passende financiële voorziening te treffen. Indien de Staten hier niet in voorzien, dan zullen partijen opnieuw in overleg treden.
- c. Voor de als "EHS nieuwe natuur 2018" aangewezen gronden heeft de provincie een koopplicht. De provincie kan besluiten tot tijdelijk intrekken van deze koopplicht, indien het voor de realisatie van "EHS nieuwe natuur 2018" van het Rijk verkregen en anderszins beschikbare budget dreigt te worden overschreden. De provincie neemt hierover niet eerder een besluit, dan nadat zij met Partijen heeft overlegd.
- d. Partijen spreken zich uit de ongewenste externe werking van beschermde natuurmonumenten (Natuurbeschermingswetgebieden) buiten Natura 2000 gezamenlijk aan te kaarten bij de staatssecretaris en deze ongewenste werking landelijk en provinciaal aan te pakken. Partijen maken per beschermd natuurmonument voor het eind van het jaar afspraken over de te nemen maatregelen ten behoeve van de instandhouding en verbetering van die gebieden (herstelstrategie) en anderzijds de opheffing van de externe werking voor ammoniak voor landbouwbedrijven in de omgeving van die gebieden.
- e. GS leggen dit akkoord ter instemming op hoofdlijnen voor aan PS.

Aldus overeengekomen op 9 juni 2011 te Zeist

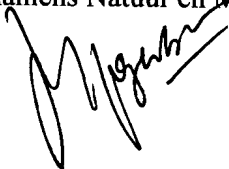
namens gedeputeerde staten van Utrecht,

namens LTO-Noord,

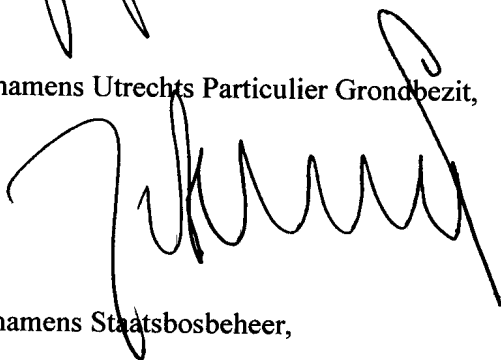
namens Natuur en Milieufederatie Utrecht,

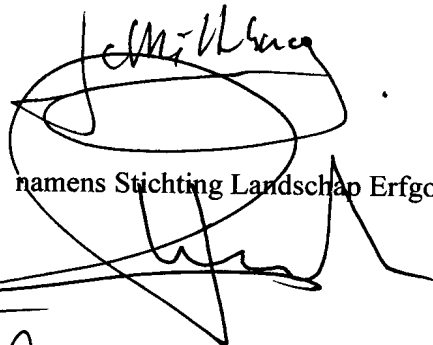
namens Vereniging Natuurmonumenten,

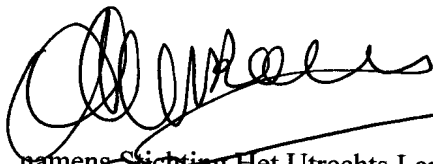
namens Utrechts Particulier Grondbezit,

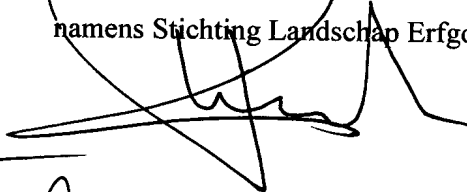
namens de Agrarische Natuurverenigingen in
Utrecht van Veelzijdig Boerenland,

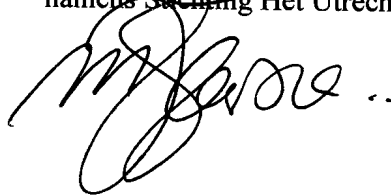
namens Staatsbosbeheer,

namens Stichting Landschap Erfgoed Utrecht,

namens Stichting Het Utrechts Landschap,

namens Reconstructiecommissie Gelderse
Vallei/Utrecht-Oost,

